

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Az egységben van az erő!

Nagyvárad, 1895. aug. 31.

— Az egységben van az erő!

Ez oly axioma mely mellett századok, évezredek tanuskodnak, mely sokszor diadalra vezette a kis népeket, midőn egyesült erővel küzdöttek fenállásokért függetlenségükért, szabadságokért, de az egység sokszor mint Cassandra felemelte szavát, midőn a pártokra szakadt nemzeteket a veszélyre figyelmeztette!

És ha nemzetünk multjában annyi mozzanatai nem lettek volna az egyenlenségnek, a viszálynak, tán hatalmasabbak volnánk ma.

És ha ma pezsgő állam életünkben nem azon pontokat keresnők, amelyekben eltérünk, hanem azokat ápolnók, melyekben egyeknek kellene lennünk, tán nyugodtabban nézhetnénk fejlődésünket, haladásunkat s jövőnket.

Ez volt szava főpásztorunknak alig tízennégy nappal ezelőtt és hazafias aggodalmainak ezen megnyilatkozása után nyomban rázúdult a sötét öblü támadás, mintha csak tudtára akarta volna adni, hogy ne csupán hazájával foglalkozzék, ne egyedül a honszerlem mécsvilágánál töprengdjék a jövő felett, hanem védje magát a rablók ellen is, kik magasztosan gondolkodó homlokáról le akarják tépni az isteni szikranemes sugarát.

Mig ő lelkében gyászszal a mult viszállyai fölött gondolkozik és keresi a jövő viharából kivezető utat, jönnek azok, kik nem képesek tisztán, önzetlenül érezni s megháborgatják a nagyságot nagy alkotásaiban, hogy leteperjék magok mellé a kicsinyeskedés pocsolyájába.

Hát türhetjük-e mi ezt!

El kellene talán némulnunk a vádaksulya alatt! — Az volna tán a tisztesség, hogyha mi is oda állanánk az étkelenül rikoltozók közzé!

Nem, és ezerszer nem!

A mi főpásztorunkat bántották meg.

A mi főpásztorunkat törekedtek meg-

gyalázni úgy, hogy ne mehessen emelt fővel többé a papifejedelmek közzé.

Megbántottak benne minket is.

Megingatni hitték vallásos érzelteinket.

Hanem ezt mi nem engedhetjük.

Mi, kik összetudjuk egyeztetni a hazafiságot a vallási érzellettel, nagy példát látunk magunk előtt biborosfőpásztorunkban és a béke olajága mellé oda tudjuk tűzni fegyverül a hit- és vallásos érzellet nemességét és tisztaságát és az önzetlen hazafiságot.

Megtámadóink előtt nem hátrálunk meg, de nem támadunk meg senkit, s amit reánk szórnak, elhárítjuk azt magunkról, hanem vezérünket, a vallás ösvényén világító tűzoszlopunkat sem engedjük eloltatni.

Roszló számítottak azok, kik azt hitték, hogy már kialudt keblünkben a hit, a vallás, — az önzetlen hazafiaság felébresztette azt, és biboros főpásztorunk hirdetett igéi ébren tartják mindig, folytonosan.

Nem bontja meg semmi támadás azt az egységet, „mely a szellemeket és szíveket vallás, nemzetiség és politikai nézetkülömbőség nélkül e hazának szeretetében összefoglalja.”

És mert így összetartunk, kell, hogy hódoló tiszteletünket kifejezzük főpásztorunk, a béke e nagy apostola iránt; kell, hogy kifejezzük mi, kiknek vallásos és hazafias érzelletére, az áldásos béke tisztelőire és az ő magasztos ígéire nyíltan mutathat biboros-püspökünk.

Lehet közöttünk véleménykülömbőség, de viszály nem lehet soha.

És miként biboros főpásztorunk mondá a trónra, úgy mondjuk mi a trónra és biboros főpapunkra: körül vesszük szeretettel, hogy biztosíthassa nemzetünk békés fejlődését és jövőjét.

Ez a mi vallásunk nagy épületének belső házi ügye.

Ezt intézzük mi el ma tisztán, nemesen, ezért kell összejönnünk minél számo-

sabban, hogy megmutassuk, miként nem halt ki még belőlünk a nemesnek, a szépeknek tiszta érzete, lelkünkben bugyog a vallásos érzés öröktiszta forrása, mely tisztit, üdit és képessé tesz az örök igaznak ismeretére.

Gróf Apponyi Albert a helyzetről.

Gróf Apponyi Albert Bécsben tartózkodása alatt a „N. W. T.” egyik munkatársát fogadta, kivel hosszasan beszélgetett Magyarország politikai helyzetéről.

Gróf Apponyi kijelentette, hogy a jelenlegi kormány terrorizmusa határtalan. A gróf elítéli azt az eljárást, melyet a választók jegyzékével elkövetnek, kihagyva abból lehetőség szerint mindenkit, aki a kormány szekerét nem tolja.

Kifelé a magyar nemzet egységesnek, erős szervezettel bírónak látszik, ami különösen a brüsszeli konferencián lett a külföld előtt dokumentálva, de sajnos, ide benn az országban az állapotok politikailag és társadalmilag olyan kuszártak és ziláltak, hogy alig van valaki, aki megtudná mondani, hogy a legközelebbi jövő miként fog alakulni.

Bánffy-váró Sz.-Somlyó.

Szept. 10-ike lesz az a nagy-napja Somlyónak, aminő még nem virradt rá. Miniszterelnököt akar és fog látni. Kicsi híján pártában maradt vén kisasszony nem készül úgy lakodalmára, mint „tar fejű Bánffy” fogadására ez a kis görbe ország. Nem csoda, hisz annyi nagylelkűséget, oly bőkezű kitüntetést még nem tapasztalt város, mint amennyi szerencsét hozott és fog reá hozni miniszterelnök követe, — ez már eddig is szemmel látható. Nem nagyon sántikálna a hasonlat, ha Várad állandó színházát említeném fel párhuzamosan e dologgal.

Elég az hozzá, hogy ünnepre készülnek Somlyón. Gyűlés gyűlés után jön, végrehajtó bizottságok egyik a másik után sorakoznak. A város 300 frtot szánt a mulatságra. A szabad- elvű párt igyekszik nagyra fujni fel magát, hadd lássák mily törpék azok a szerencsétlenek, kiknek nincs zsandárjok, s minél kevesebbjök, amit a tejbe aprítsanak.

Gyűléseznek — persze a meghívó szerint pártkülömbőség nélkül, s a valóságban olyanok, kiknek homlokán ott ragyog a liberális egekbe vívő Jákob-létra képe.

Pénteken is ilyenek határoztak nem ugyan nyílt ülésben, csak az inkább kinevezett, mint választott végrehajtó bizottságban. Eléje mennek a miniszterelnöknek Sarmaságig, hol — a választókerület határán — a főispán fogadja a két főszolgabíróval, szónokuk — így határozták — egy „nem hivatalnok” ember lesz. Somlyón, az állomáson a polgármester dicsőítozik,

körülötte előkelő birtokosok lesznek. ezek között nem a legutolsó helyen báró Bánffy János. Lovas banderium, hosszú kocsisor (20—25) kíséri a képviselő urat a fellobogózott városba. 11 órakor beszámoló beszéd lesz a városház udvarán, utána 13 küldöttség tisztelgése elől az eklézsiákkal — már t. i. csak némelyekkel. — A választók nagy ebédje esti hat óráig fog tartani Bánffy költségén. Este kivilágítják a középületeket, s magánosokat is fel fognak szolítani ugyanerre. — A szolgabíró kötelessége lesz legalább 200 falusit becsődíteni Somlyóra, miről az ukázokat, a helyszínen kiosztogatta a főszolgabíró a jelenlévő községi előjáróknak.

Ezer szerenese, hogy e lármá mellett, egy suttogás is hallatszik Somlyó felől, annak a lovagias függetlenségi pártnak a sóhaja, mely nem akar actióba lépni Bánffy ellen. de most mint párt nem vesz tudomást Bánffy jöveteléről, az egyesek pedig cselekedhetnek tapintatos belátásuk szerint.

Riporter.

„Meszlényi püspök küldetése.“

E cím alatt hasáboakat irnak össze a liberális lapok arról, hogy a pécsi püspökséget a kormány gondnokság alá helyezi a püspök betegsége miatt. Hogy az egész csak légből kapott koholmány, legjobban bizonyítja a »Pécsi Közlöny«-nek kategorikus czáfolata: »Hogyan keletkezett ez a hír, mely körülbelül egy hét óta szárnyal köztünk, nem tudjuk, de az egész nem egyéb közönséges kombinációból. Vannak manapság is jócskák, kik különféle jelekből megmagyarázzák a jelen és a jövő tükreit; ilyen embertől származhatott ez a hír is, mely addig keringett, míg végre odatapadt a nyomdafestékhez.«

A belga iskolatörvény megszavazva.

Örvendtes hírt hoz a táviró a belga fővárosból. Azt jelentik u. i. hogy a belga senátus 56 szavazattal 31 ellenében elfogadta az új iskola törvényt, mely visszaállítja a vallást az öt megillető jogokba. Kötelező leszismét a vallás-oktatás az iskolákban. Elég baj következett eddig a vallásoktatás elhanyagolásából, — tanu reá a szocializmus roppant elterjedése Belgiumban. Meg nem fogható: miért küzdött oly rendkívül hevesen a liberálistársa az iskola törvény ellen? Mozgósították az utca népét is, sőt egész nyíltan dethronizációval fenyegették magát a királyt is. A katolikus párt nem ijedt meg a rendki-

vüli terrorizálástól és jelentékeny többséggel keresztül vitte javaslatát immár a szenátusban is. Gratulálunk a belga katolikusok győzelméhez. Megmutatták fényesen, hogy igenis lehetséges — a revízió.

Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 31.

A »Magyar Állam« a püspöki konferenciáról cikkez. A püspöki kar igen nehéz körülmények közt ül össze, de nem fogja magát befolyásoltatni a liberális sajtó lármájától. Már az is nagy megnyugtatónkra szolgál, hogy a közös pásztorlevelet a regensburgi és müncheni pásztorlevelek nyomán szerkesztik.

A »Hazánk« a püspöki kar konferenciájáról cikkezve elmondja, hogy a püspöki kar fog ugyan oly utasítást kiadni, hogy a kath. hívek engedelmeskedjenek az egyh. pol. törvényeknek, de ne mondjanak le a törvény megváltoztatásának reményéről.

A »Nemzeti Ujság« a müncheni nagygyűlésről következőleg ír:

Németország protestáns állam, hol a protestáns hitű császár protektorsága alatt első sorban a protestáns érdeket istápolják. Ily körülmények között nincs mit esodálkozni azon, hogy a katolicizmus nem valami dédelgetett gyermeke a nagy német birodalomnak. Visszaemlékezhetünk még azokra az időkre, midőn Bismark erélyes, sőt majdnem durva kezekkel támadta és üldözte Németország katolikus lelkészait.

A megtámadottak mindig tömörülnek. Az emberi természetnek egy megmásíthatatlan törvénye ez. E törvény szerint egyesültek Németország katolikusai is. Ez egyesülésből támadt erejükkel védik a katolicizmus érdekeit az állami hatalom által istápolt protestantizmus szemben.

És a protestáns Németországban egy lélek sem ütközik meg azon, hogy az állami hivatalok katolikus tagjai együleteken tevékeny részt vesznek, sőt mindenki ezt egész természetes dolognak tartja. Csak próbálnák meg a mi államhivatalaink katolikus tagjai, hogy ilyen gyűlésen mutogassák magukat, majd meg-

tanítaná őket a három nagy Dezső, t. i. Bánffy, Perczel és Szilágyi, hogy a mi szép liberális országunkban mit jelent egy katolikus gyűlésen jelenni meg. A mi liberális felfogásunk szerint az ilyen szerencsétlen ember több mint bizonyos, hogy ultramontán és több mint bizonyos, hogy hazaáruló.

Ugyátszik, nálunk egész mást jelent a liberalizmus, mint más isten adta országban. Mást helyt a liberalizmus megköveteli a vélemény szabadság érintetlen megőrzését, mások meggyőződésének tiszteletben tartását, de a mi liberálisunk az elléle lényegtelen dolgokkal egyáltalán nem törődik.

»Egyetértés.« »Tanulságok« cím alatt a protestáns felekezetek egyháza és egyházmegyei gyűléseinek megtartását tárgyalja, és azt igen helyesen találja, mert az újonnan alkotott egyházpolitikai törvény az egyházak belételebe nagyon belevág és mert ezen törvény már októberben hatályba lép, nem szabad, hogy az a hivatott lelkészeket készületlen találja.

Kétségtelen, hogy a reformok lényegesen megesőkentik a lelkészek jövedelmi forrásait s ezért az alsóbb papságot valamely uton a kormánynak morális kötelessége lenne recompenzálni.

A »Pesti Napló« »Vádlók« ezimen nekirot a Zichy Nándor és Prohászka Ottokárnak, kik a müncheni kath. nagygyűlésen megjelentek és őket az izgága román Urechával egy színvonalra helyezi.

A »Budapesti Hirlap« a török szultánt 19 éves uralkodói jubileuma alkalmából melegen üdvözlöi. A multja neki igen szomorú, mert hazája vérben fűdött midőn elfoglalta a trónt, és most is folyton veszélyek fenyegetik. Különben ő Magyarországnak igen nagy barátja.

A »Magyar Hirlap« »Zichy Nándor ellenünk« felirattal cikkez, és Zichytől, kit különben igen tisztel, felette zokon vette, hogy a müncheni katolikus nagy gyűlésen a magyar egyházpolitikai viszonyokat a maga valóságában feltárni merészelte.

A »Magyarország« a »Pályákról« cikkez és azt igyekszik kimutatni, hogy a pályák megválasztása tekintetében egy bizonyos maradás vett erőt rajtunk, amennyiben mint régebben még most is jogász állam vagyunk. Fiatalságunk legnagyobb része a jogi pályára

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Fehérképi Czenki Judith.

— (A »Tiszántul« eredeti tárczája.) —

Irta: Prigl Olga.

Volt a Sebes-Körös déli kanyarulatának egy bizonyos pontja; úgy hívták Hináros. Egyfelől a zizegő sás nyúlt le a folyóba csaknem a közepéig, másik oldalról a hinár szövevénye hidalta át az ezüst-taréju hullámokat. Csónák soha keresztül nem ment ezen a helyen, halász-ember mérőföldre vetette meg tőle hálóját. Partjain buja volt a tenyészet. Csodálatosabbnál csodálatosabb vízi virágok tárták itt ki kelyheiket, melyekből egész nap fel nem szikadt a harmat. Azt mondják fehérképi Czenki Judith könnyűi voltak azok, miket éjszaka hullatott a csodavirágok kelyheibe. Nem vált azokból pára. Szép égszínkék kövek keményedtek belőlük, mik leszállottak a Körös fenekére, oda, ahol Czenki Judith lakott. Rengeteg fukaront bánt velők. Csak minden esztendőben egyszer, — Nepomuki Szent-János hetének egyik éjfélen, mikor a hold a legkerekebb — dobott ki belőlük három követ a partra. Aki aztán azokat megtalálta, — úgy mondják — örök hűségre nyerte meg szíve választottját.

Hej be sok kétkedő lány szökött ki már oda hűség-követ keresni Szent János hetének langyos éjszakáin! Egy se jött még vissza. A hűség-követ nem bírták megtalálni s fehérképi Czenki Judith magával vitte őket oda, hol hűs-

hullámok szeliden esőkolgatta oltogatták el egykor az ő szerelmes szívének is tüzet, lángját.

*

Olyan 10 - 12 esztendő, vézna kis leány volt Judith, mikor az öreg Kerekes Andrásné házához került. Mint egyik távoli rokonának árváját vette őt Kerekesné magához. Fia, Balázs, sokat zsörtölődött ezért anyjával. »Nem igen van köszönet a féle felfogott gyermekben!« — szokta volt mondani.

— Pogányszívű ember te! — dorgálta a fiát Kerekesné — nem félsz, hogy megver az Isten!

Kerekes Balázs egyet rántott a vállán az ily szavakra. Nem volt már gyerekember, idetova megis kellett volna házasodni. Ő azonban tudja az ég miért, esztendőről esztendőre elodázta a dolgot. »Ráérek még, anyám!« — rendesen ezzel vágta ki magát, ha anyja unszolta, válasszon már élettársat. Hisz elég szemrevaló, módos leány van a faluban!

Ha már aztán nagyon kezdte a vasat verni Kerekesné, Balázs megfordult, kiment s becsapta maga után az ajtót. »Bolond! bolond!« — dörmögte utána anyja, rázva fehér fejét.

Azonban évek jöttek, évek mentek. Senki sem ismert az árva Judithban a régre. Szépsege lett a falunak. »Fehérképi Czenki Judith« így nevezték el őt lilom arczáról. Hírére akárhánnyiktor-ember tévedt a faluba, lefesteni őt Szűz-Mária képnek.

Balázs mind kevesebbet civődött Judith miatt az anyjával. Tűnni kezdte a felfogott gyereket. Még jó szót is tudott vele néha váltani. Később, ha Judith csak egy napot

töltött a házonkívül, — olyan furesán érezte magát. Fejnélkül oldalgott előre, hátra, dologhoz nem volt kedve. Majd gondolkodott, töprengött. Hogyis lesz előbb utóbb! Öreg anyja a sir szélén, ha az meghal, Judith se maradhat tovább a háznál. Férjhez megy ahhoz, ki neki akkor kezét legelőbb nyújtja. Igen ám de Judith válogatós rátartó leány. Vagy még mindig az a kalandos Szilaj Péter volna az eszébe! De hiszen arra ugyan várhat. Ki tudja hány leánynak ejtette már azóta a szívét kelepezébe, ki tudja nem-e más lánynak rabja azóta ő maga is? Szeles, fiatal legény, hűtelen is, csalfa is az olyan.

Sokat tépelődött magában szegény Balázs. Egy napon csak odaszólítja őt ágyban fekvő anyja maga elé.

— Édes fiam — kezdő — éltem végőrája közelebb van, mint valaha. Tudhatod, hogy a Judith boldogsága s a tied az mi lelkemen fekszik. Kapsoljuk egybe ezt a két boldogságot, vedd el Judithot. Ő téged szeret mint testvér a testvért, sőt jobban talán, — tevé hozzá kis szünet mulva — én már beszéltem vele helytett.

Balázs csaknem örvöngve szorongatta anyja száraz kezét.

— Aldja meg az Isten édes anyám! — szölt, áhitattal nézve az ég felé.

— Aldjon meg titeket kedves fiam! — sóhajta Kerekesné.

Az esküvőt aztán dispenczióval még azon a héten megtartották. Sietni kellett vele, az öreg Kerekesné nem igen várakozhatott utána, pedig nem akart addig meghalni. Beis váltotta

készül, mely pálya pedig már egészen tul van tömve, míg az orvosi és mérnöki pályára a tanuló ifjúság számának arányához képest csak vajmi kevesen lépnek s így itt nagy hiány mutatkozik, holott ugy előbbi, mint utóbbi pályán is a megélhetési viszonyok nemcsak kedvelők, de még egy kis vagyon szerezésre is van kilátás.

A „Nemzet» Ünnepe a Boszporuszon» című vezércikkében azon ünnepélyről emlékszik meg, melyet Konstantinápoly Abdul Hamid szultán trónraléptének 19-ik évfordulóját megünnepelendő szándékozik. Elismeréssel ír Hamid szultánról, ki uralkodását a legnehezebb viszonyok között az orosz-török-román háború alatt vette át, és ki nagy megpróbáltatásokon ment keresztül. Összes erejét és egész idejét hazája boldogításának szentelte, azonban kérdés, hogy legjobb akarata mellett is érvényre emelheti-e nemes intenczióit? Lehet, hogy a Boszporusz kivilágítása gyönyörű látványt tárand eléje, de mégis szomorú ünnep leend ez, mert Macedóniában meg a fegyverek ropognak.

Leányaink iskoláztatása.

(Az anyák figyelmébe.)

Eltűnt városunk arezárol a holt idény me-revsége, egyhangúsága. Megélénkültek az utcák, mert visszatért, mint tavasszal esiesergő fecskecsapat, a nyaraló tanuló ifjúság és bevonult már a város falai közé, mint télen az erdők éhes madárvilága, a vidék tudományssom-jas diák serege. Ott lobogtatják már az utcákon a sárga, piros, kékszinű könyvjegyzékeket, jönnek-mennek komikus komolysággal, jelezve, hogy itt az idő, megnyílnak im az iskolák kapui.

Sőt a helyi lapok ábrázatján is meglátszik a tanév ujulása. Hetek óta népes a tanügyi rovat; hirdetik az iskolavezetők a beíratások idejét.

Egyéb rovatokban is megemlékeznek az iskolák fontos ügyeiről; egyik-másik lapunk vezércikkében is tárgyalja ifjaink iskoláztatásának kérdését, a közügyek legnevezetesebbjét. S valóban az eszmék terjesztése, tisztázása ezen a téren termékenyítőleg hathat nemcsak magára a tanügyre, de általa az egész társadalomra is.

Csak a leányok iskoláztatását nem méltatja senkisé. Hiába, a magyar ember ezzel a dologgal úgy van, mint sok civilizáció szülte ujitással, gyanakodva fogadja a leánynevelés kifejlődését; azt tartja, hogy nincs nagyobb átok a tudományos háziasszonynál s hogy elég ha a leány írni, olvasni, meg százig számlálni tud; annál jobban kavar majd rántást s annál könnyebben alkalmazkodik az okosabb férj kívánságaihoz.

Amde, ha megengedjük is, hogy nincs kiálthatatlanabb a tudákos asszonynál, viszont el kell ismernünk, hogy nincs vonzóbb, mint olyan asszony, ki házias erényeivel finomult izlést, lelki műveltséget tud párosítani. Hátha még arra is gondolunk, hogy könnyelmű, következtelen, ostoba férfiak is akadnak a teremtés koronái között, kik szívesen engednek egy értelmes, gondolkodó nő vezetésének, mely vezetés nélkül széttűllenék a családi fészkek: akkor igazán el kell ismernünk leányaink megfelelő iskoláztatásának szükségét, mint amelytől függ sok sok család fennmaradása, boldogulása. De gondoljunk arra is, hogy városunk összes mind kétnemű ifjúságának első, alapvető nevelése a nők, az anyák kezébe van letéve, akkor tűnik fel előttünk egész nagyságában a nők műveltségének fontossága.

Különben maga a korszellem, az általános haladás sürgeti a leányok iskoláztatását.

Napról-napra sokoldalubb és több erőki-fejtést kíván az őstermelés, tökéletesebb, fejlettebb a gyáripar, nagyobb terjedelmű, bonyolultabb a kereskedelem, mindennap új találmánnyal bővül a technika s az életfeltételek untalan szaporodnak s mindig nehezebben szerezhetők meg. Innen van az, hogy a mai kor gyermekeinek sokkal több ismerettel kell az életre fölkészülve lennie, mint pl. a 40—50 évvel ezelőtt élő gyermekeknek. És e gyermekek nagyobb felé nőnemű, akiknek fontos szerep jut majd a családok s így a nemzet életében. Szabad-e hát elhanyagolnunk leánygyermekeink iskoláztatását?

Mai napság még arra is kell gondolnunk,

hogy különösen szerényebb sorsu leányainkat valamely önálló pályára képesítsük. Mert városunkban is nagyobb a nők száma a férfiakénál, s mint nagyobb haladó városban nagyok az igények; sajnos, nagy a fényűzés is minden téren; aránylag gyérek a házasságkötések s mind több nő szorul önálló kenyérkeresetre. Minden esetben tanácsos tehát, sőt kötelesség, hogy a szülők legalább a polgári iskola osztályait elvégeztessék leányaikkal.

Pedig e tekintetben városunkban sok mulasztás történik. A legtöbb intelligens szülő megelégszik, ha leánya, az elemi osztályokat elvégzi, azután németet, francziát, angolt tanul és nemzetközi erényeket egy külföldi nevelőnőtől, meg kolonba jár s eltelik az idő, míg a leány hosszú ruhát vehet s eladóvá lesz. A szegényebb sorsu szülő is alig várja, hogy a leány kikerüljön az elemi iskola osztályából s részt vegyen a létfontartás munkájában. E szokások közben aztán gyakran megtörténik, hogy 20—25 éves korban, amikor már a tanulás nehezen megy, kell a leánynak újra hozzáfogni, hogy a polgári osztályokról vizsgálatot tegyen, mely képesítés nélkül semmit nem kezdhet el.

Lássuk csak most, mire is képesít az a polgári leányiskola?

Először is általános képzést nyújt; az elemi oktatás alapjaira támaszkodva harmonikusan kiműveli a fejlődő leány lelki erőit: tekintetbe véve a női hivatást megadja a szükséges ismereteket, a tudományok elemeiből annyit, mennyi a józan gondolkodáshoz, a tárgyak helyes felfogásához szükséges. Megtanítja a leányt, hogy becsülje meg az értéket, hogy számolni tudjon a jövedelem és kiadás körében, hogy helyesen be tudja osztani a javakat; tudatossá teszi a naponta előforduló háztartási munkákat, hogy pl. miért kell a levesnek való hust hideg vízben főltetni, hogy miért lesz a zsirból szappan, miért kell szellőztetni, vagy miért nem szabad az ugorkába krajezárt tenni, meg az égő lámpába petróleumot tölteni és ezer más dolgot, melyet ugyan elsajátíthat a leány hosszszas

a szavát. Lakodalom után három nappal már temetés volt Kerekeséknél.

Judithból olyan szelíd lilomarczu asszony lett, mint amilyen azelőtt volt lánykorában. Szerette Balázst mint testvér a testvért, mint árva a jótévőt. Elment egy néhány év csöndes boldogságban.

Úgy néha titokban igaz fel-felszakadt Judith szívében egy szándékosan eltemetett mély seb, olyankor, mikor megjelent neki álmában Szilaj Péter arca, azzal a lelket győtrő szemrehányó tekintetével.

— Mit fogadtál Judith! Judith! — mondta az a két réveteg szem — hát csak ennyit érő volt a szavad? Máshoz mentél ugye, nem tudtál megvárni!

Judith szorosan lezárta a szemét, füleit befogta. Mind hasztalan! Szilaj Péter hangja ott rezgett a szíve mélyén.

Egy napon azzal jött haza Balázs gazda a városból, hova még a tavalyi búzáat vitte volt be eladás végett, — hogy újságot tudna mondani.

— Ugyan mit? — mosolygott az asszony.

— No majd megtudod! — felelte Balázs s azzal kiment.

Judith dolga után látott, elis felejtkezett arról, miféle újságot mondhatna neki az ura. Épen a mosóteknőnél sürgölődött, serényen dörzsölgetve a ruhát, mikor hirtelen egy sugár termető, parázsszemű legény termelt a küszöbön.

— Szerencsés jónapot lelkem hugom-asszony! no szép, hogy az ember elé ki se jönnek, kutyájok majd lefogott.

Judithnak a szívébe nyilallott. Olyan ismerősnek tetszett neki a legény hangja.

Tessék beljebb kerülni! — szólott szemét

lesütve s vizes karját zavartan törölgetve kö-tőjéhez — de már bocsánatot kérek, azt sem tudom kihez legyen szerencsém.

— Szilaj Péternek hívnak, hát már megsem ismersz lelkem szép Judith! Lásd még csak most szabadultam a katonaságtól, jól tetted, hogy nem vártál reám szentem. Megy az idő, változik az embernek a szíve, ugye?

Kaczagott utána, de olyan furesán, hogy Judith szinte megijedt tőle.

— Isten hozta kegyelmedet — szólott, hogy másfelé vigye a beszéd sorját — majd odabenn ráérünk diskurálgatni.

Bementek. Szilaj Péter nem birta levenni tekintetét az asszonyról, mintha csak odatapadt volna rá a két szeme.

— Boldog vagy-e Judith? — kezdé aztán hosszszas színet mulva.

Judith ragyogó szeme homályos lett a könyvtől, de azért biztosan mondta ki a szót, hogy boldog.

Szilaj Péter közelebb hajolt az asszonyhoz.

— Igazán? — boldog vagy? Hazudik a szád, a szíved, a lelked! Hej Judith, Judith, egyetlen szerelmem tel!

Karját észrevétlenül, gyöngéden fonta Judith dereka köré.

E pillanatban recsegve fordult ki sarkából az ajtó. Kerekes Balázs vaskarja dühében ki-rántotta azt. Judith arca sápadtabb volt, mint valaha. Szilaj Péter elugrott oldala mellől, Balázs öklével fenyegetődzött.

— Láttam, mindent láttam nyomorult! — kiáltotta Szilaj Péternek fogait csikorgatva.

Judith reszkette s szóltanul állott Balázs előtt, ez csak annyit mondott neki;

— Sajnállak asszony, de megbocsátok!

Szilaj Pétert nem kísért ki senki; egyedül a Lompos somfordált egyett kettőt vakkantva a háta mögött, hogy azután dühösen harapdálja meg utána a kapu alját.

Balázs gazda nem szólt többet a feleségének, tudta, hogy ugysen hibás. Csöndesen kiment munkája után. Judith lelkinyugalma azonban eltűnt. Szívét szőgyen, szemrehányás s régi szerelmének fölszakgatott sebe égette, marczangolta. Mint ki esztét veszté, tett vett moztzott, azt sem tudta mit csinál.

Odament a kis lánya bölcsőjéhez, ölelte, esőkolta, forró könnyeket ejtett rája.

— Olyan árva leszel, mint én voltam, — suttozta ráborulva — de megsegít az én jó Istenem. Nekem nincs itt maradásom tovább. Hűtlen, hálátlan asszony fajult belőlem, nem lesz többé apádnak hozzám bizodalma.

Sorra nézte az almáriumokat, vajjon rendben van-e minden. Letörölgetett a kis szobában, majd kiment s megkésztette az urának a vacsorát.

Balázs evett immel, ámmal, Judith nem nyúlt az ételhez. E helyett összepakolta a kimosott ruhát, melléksztette a mosószéket, a sulykot.

— No hát az Isten áldja meg Balázs, viselje gondját a kis lányunknak, addig . . . addig, mig oda leszek.

Balázs szóltanul bámult a tálba egy darabig.

— Hát hova akarsz menni Judith? — szólalt meg végre, megragadva az asszony puha, fehér kezét.

— Ezt a kis ruhát viszem tisztálni a

gyakorlatból értelmes anya vezetése mellett; de melyet mégis sok nem iskolázott ugynevezett jó gazdasszony sem tud még érett korában sem, kárára a család anyagi érdekeinek és egészségének.

Nem kétkedhetünk tehát, hogy a tulajdonképeni női hivatáshoz jó alapokat szolgáltat a polgári iskolai képzés.

A praktikus életpályák mindenikének alapfeltétele a polgári iskolai vizsgálat.

Ebből az iskolából lép a leány a tanítóképezdébe, óvónő képző intézetbe; innen a kereskedelmi tanfolyamra vagy posta tanfolyamra, az ipariskolába, sőt ma már a betegápolóktól és óvodai dajkáktól is megkívánják a 4 polgári osztály elvégzését.

Polgári iskolák dolgában pedig jól el vagyunk látva. Hogy a központon kezdjem, ott van újjávaroson az irgalmas nővérek polgári iskolája, és Auspitz magánintézet polgári iskolája. Olasziban van három polgári iskola: az Orsolya szüzek zárdájában, a Korona utcán a városi polgári leányiskola s a Nogáll utcán a sz. Vincze intézeti kitünően vezetett polgári 4 osztály, hol a tandíj oly csekély, hogy a szegénysorsú leány is részesülhet a polgári iskolai oktatás áldásaiban, sőt az ilyen — mint a beiratási hirdetésből olvastuk — tankönyveket is kap, természetesen a nagynevű fenntartó jótékonyaságából.

És most megnyílnak mind ezen iskolák csarnokai; van tehát elég alkalom, hogy aggódó anyák iskoláztathassák leányaikat s míg egyrészt a legkritikusabb időben foglalkoztatják gyermeküket, másrészt a bizonytalan jövőre előkészíthessék, szellemi fegyverekkel láthassák el az életküzdelemre.

A kik aztán magasabb képzést óhajtanak adni leányaiknak, vagy szakképzést, azok beirathatják az Orsolya szüzeknél az elemi tanítóképző intézet I-ső osztályába, vagy az újjávarosi sz. Vincze intézetbe, vagy a következő hónapban szervezendő kereskedelmi tanfolyamra.

Tér van, alkalom elég kínálkozik; csak vessük le a közönyt, mely a leányok iskoláz-

tatásával szemben reánk nehezedik. A szülők így tanév elején ne állapodjanak meg fiaik nevelésének elintézésénél; gondoljanak leányaikra is.

Éppen az érzékenyebb leánygyermeknek, a szenvedésben siró, az örömben túlradó leánynak van szüksége gondolat tisztaságra, értelmes, kiművelt lélekre, mely világítson a szenvedélyek viharai közt s irányt mutasson az élet bonyolult utain.

özv. Személy Kálmánné.

NAPTÁR.

— Szeptember 1. —

Vasárnap, Róm. kath. Órangyal. Prot. Egyed. Gör. kel. Sámson. Izr. Elul. augst. 20.

Nap kél 5 óra 4 p., nyug. 6 óra 23 p. Hold kelte 5 óra 36 p. nyug. 1 óra 38 perc.

Szept. 1. Nagyváradi katolikusok gyűlése d. e. 11 órakor a Fekete Sas szálloda nagytermében.

„ 1. A nagyváradi és biharm. 1848–49-iki honvédegylet közgyűlése d. e. 11 órakor a Bihar-megye székháza kistermében.

„ 3. Biharvármegye közg. bizottságának ülése.

„ 5. Nagyváradi város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

„ 7–9. A polgári lövész-egylet szabad díjlövészete.

„ 12. Nagyváradi város közgyűlése d. u. 3 órakor.

„ 15. Iványi Ödön sírkövének ünnepélyes leleplezése d. e. 11 órakor.

„ 18. Bihar-megye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.

„ 22. A nagyváradi iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 7. Katonai lövésár Nagy-Szalontán.

„ 9. Katonai lövésár Nagyváradon.

„ 11. Katonai lövésár Székelyhídon.

„ 12. Katonai lövésár Er-Mihályfalván.

A leleplezett Futtaky.

— Hivatalos végzés alapján. —

Budapest főváros V. kerületi királyi járásbírósa és Futtaki Gyuláné ő nagysága határozottan humorban működnek, a mely egyebekről nem szólva, nem nélkülöz holmi pikantériát sem, a mennyiben leleplezi a báró Bánffy Dezső által képviselt kormány, illetve Lobkowitz Rudolf herczeg hadtestparancsnok ur és a

Futtaki Gyula ur közötti gyöngéd és mélyen titkolt viszonyt.

Ezt a leleplező nyilatkozatot, most, mikor még a polgári házasság egyáltalán nincsen érvényben, az V. kerületi királyi járásbírósa a következő hivatalos dokumentumban adta a lapok szerkesztőseinek tudomására:

106972—95. sz.

Végzés.

Futtaki Gyulánénak — Futtaki Gyula elteni 20581 frt 56 kr. járuléka iránti végrehajtás ügyében végrehajtató kérelméhez képest vele szemben végrehajtást szenvedőnek az 1895. évi 97.528 számú végrehajtási jegyzőkönyv szerint lefoglalt ingóságai, ugyszintén alperesnek, mint a Budapesti Tudósító könyomatos lap szerkesztőtulajdonosának az Egyetértés, Budapesti Hirlap, Pesti Hirlap, Magyarország, Pesti Napló, Hazánk, Budapest, Fővárosi Lapok, Magyar Hirlap, Pester Lloyd, Neues Pester Journal, Politisches Volksblatt ezimű napilapoktól járó 300—300 forintnyi előfizetési díjai, nemkülönben végrehajtást szenvedőnek a m. kir. miniszterelnökségtől járó 6000 frtnyi, s Lobkowitz Rudolf herczeg hadtestparancsnoktól járó 4000 forintnyi szubvenciója a bírósági zár alól feloldatik, a zárfeloldásnak az eredeti és másolati jegyzőkönyvekre való rávezetésére 8 nap alatti jelentéstétel kötelezettsége mellett a kebelbeli irattárnok utasittatik.

Budapest, 1895. augusztus 13-án.

Az V. ker. kir. járásbírósa.

(P. H.)

(Olvashatatlan aláírás.)

kir. albiró.

Ime egy titok, amelyről minden ember tudott, amely a kulcsát adja annak, hogy Futtaki ur és az ő utmutatása után miért találják a kormánypárti lapok és az ezek által képviselt kormánypárti közvélemény(?) egyedül üdvöztető államférfiúnak a nagy Agliardi, Kálnoky-verő Bánffy. Miért találják őt diplomatának, a nemzet eszének. Nem egyébbért, csak azért, mert Futtaki ur a miniszterelnökségtől 6000 frtnyi szubvenciót huz.

Amde ez a bírói végzés nemcsak ezt fejt meg. Megfejt az is, hogy a hadsereg tisztikara miért tekint oly lenézően a magyar sajtóra. Azért, mert az az uri ember, aki francia nyelven nyomtatott névjegyén »a magyar sajtó igazgatójának« nevezi magát, szolgálatiért 4000 forint szubvenciót vesz fel Lobkowitz herczeg hadtestparancsnok urtól.

Az a magyar sajtó, amely Futtaki ur után indul, amelynek tehát Futtaki ur az igazgatója, csakugyan meg is érdemli azt a megvetést attól a hadseregtől, amelynek közlegényeitől Futtaki ur vonja el ezt a 4000 forintot.

Ha nem volna olyan gyalázatosan kómi-kus a dolog azokra nézve, akik fizetnek és a kit megfizettek, fel lehetne említeni annak a magyar sajtónak s bárgyúságát is, mely ennek a nemzeti nagy revolvernek nemcsak a megélhetését, hanem a közvélemény félrevezetését is elősegíti becsületes uton és módon keresett filléreivel.

Amde minden felháborodást elfojt Futtaki Gyula nemzeti határvetünknek kiadott nyilatkozata, melyben azt írja, hogy nevetve olvasta a királyi bíróság mai végzését, mert hiszen nagy bolond, nagy számár volna az, a ki neki hat, vagy négyezer forint szubvenciót adna. Hallották ezt báró Bánffy és herczeg Lobkowitz urak? Oh, ez a Futtaki mégis hálátlan, mert hisz ország-világ tudja, hogy Futtaki ur a nevezett uraktól fölvette azt a hat, illetve a négyezer forint szubvenciót.

Körösre, — felelte Judith — mondom viselje gondját a kis lányunknak, addig, míg oda leszek.

Balázst belülről valami úgy ösztökölte, hogy ne hagyja menni az asszonyt. Eh! — vigasztalta saját magát — hiszen Judith olyan hűséges, olyan becsületes.

Hiszen épen azért kellett volna neki Judithot féltetni, mivel az olyan hűséges, becsületes asszony volt!

... Szép csillagos éjszaka teritgette gyémánttal kivert szemfödőjét a Körös mentén imbolygó fűzes, rekettye fölél. Kósza szunyog-rajok csapkodtak fel a közeli nádasokból, melyek vörösrre csipkedték a lejtős parton tovasiető Judith márvány arcát, karját. Az csak ment előre szakadatlan. Helyenkint belegázolt a vízbe.

— Nem, itt még nem lesz jó — suttozta — az én ruhámnak nem elég mély, nem elég tiszta. A Hinárosba, ott — ott nem sulykolt még ruhát asszony ki itt lenni a földön született.

A karesu nád biztatva integetett feléje, a hinár örömben libegő tánczot járt a habon.

Judith térdig ment a vízbe. Bevette a kis mosószekeket, a sulykot. Megmosta a halántékait, a szíve tájékát. Ne tűzeljenek olyan nagyon. Azok a hűs hullámok úgy tudnak gyógyítani! Mindig beljebb csalogatták Judithot. Segített nekik a hinár is, mely átölelte az asszony derekát, s felkúszott a vállára. »Maradj itt miközöttünk!« sugdosták a fülébe, s az asszony nem szabadkozott.

Balázsnak sehogysem volt nyugta otthon. Athívtá a szomszédasszonyt, vigyázna a kislányra, ő maga elindult a Körös felé. Hideg veríték csurgott homlokáról, de csak ment előre part hosszában.

A faluból álmatagon hallatszott ki, mint üti a tompaszvu toronyóra a tized, féltizenegyet. A bámész hold utolsó kétnegyede csúfosan vigyorgott ferde arcával, mintha csak ingerkedett volna Balázsszal. Sugaí kisérteties fényvel öntötte el egy Körös közepén úszó kosárfélt, melyből fél oldalra billenve fehér gyolcs úszott, — azután egy kis mosószekeket lábával fölfelé fordítva. A sulykoló a hinár közt akadt meg.

Balázs akkorát ordított fájdalomában, hogy hangjára a nádasban tanyázó valamennyi vad-réce és vizimadár ijedt szárnycsattogással repült föl s vijjongva koválygott a levegőben.

— Judith! — kiáltozta hörögve — emberek! segítség!

A csöndes éjszakán a vészkiáltások messze hallatszottak. Csakhamar emberek verődtek össze Balázs körül. A Hinárossal szemben azonban mindenki tehetetlennek érezte magát.

— Aki egyszer odakerül, az már aztán örökre oda van! — mondta fejét rázva egy öreg halász.

Fehérképi Czenki Judithot se látták többé még csak halva sem. Puha moh-ágyat vetettek neki a hullámok a Körös fenekén. Betakarták hinárral, sáslevéllel, fölcizfrázták vízi-rózsával, liliummal. —

Elpusztult már azóta a Hináros, a nádas. Aki Czenki Judithot siraták, — rég megtértek az örök hazába. A Körösnek új medret ástak. De ha találók víz partján szép kékbe játszó színes kavicsot, lehajolok érte s fölveszem. Ki tudja nem-e Czenki Judith megkövesedett hűség-könnyei azok.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő hitelekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A mai kath. nagygyűlés.** Városunk katolikusainak mozgalmas napja lesz ma: ünnepélyes tiltakozás bibornok-püspökünk meghurczoltatása ellen. Hisszük, hogy a gyűlés impozáns lesz; hogy ott lesz mindenki, aki magát katolikusnak vallja, akiben van még tisztelet egyházának feje iránt. Nagy volt a sértés, — »főmagasságu« a megsértett; legyen ez a mozgalom is illő az ő személyéhez. Hisszük, hogy nemcsak fellobbanó tűz lesz e tüntetés, hanem méltó kifejezése a tisztelet és szeretet érzelmeinek, melylyel Várad kath. népe főpásztora iránt viselkedik. Lapunk olvasói mai számunkhoz mellékelve veszik a végrehajtó-bizottság lelkes felhívását. Kövesse azt minden kath. ember, rangkülömbőség nélkül!

* **A városi tisztviselők fizetésemelése.** Régen vajudik ez az égető kérdés és időközönként hozzá is látnak a javaslat összeállításához de megint csak leteszik pihenni, hadd érjen még egy kiesít. A városi atyák pedig nem idegenkednek attól a fizetés rendezéstől; egyik lelkes tagja, ki a tisztviselők helyzetét legjobban ismeri, meg is sürgette már azt a közgyűlési határozattal elrevelt memorandumot. Néhány hónap még és itt lesz a nagy választás, a mikor tisztviselőink nagy részének lejár a megbízatása. Már ez is elég indok arra, hogy ha rendezni akarjuk tisztviselőinknek javadalmát, tegyük azt a választás előtt. A másik indok, hogy a rendőrség államosítása is szőnyegen van. A városnak erkölcsi kötelessége a fizetésemeléssel dokumentálni azt, hogy a rendőrség személyzete gyatrán van fizetve és a mostani anyagi helyzet mellett a államosítás esetén sem lehet a redészet terén nagyobb eredményeket várni. Különben a fizetésemelés elodáztatatlan voltát felesleges magyarázni, eléggé ismeretes tisztviselőinknek anyagi helyzete mindenki előtt. Különösen a kisebb fizetésűek még a hivatos órákon kívül újabb munkába kell hogy álljanak, mert más-különben nem tudnak családtagjaiknak tisztes megélhetést biztosítani. Különben azt halljuk, hogy *Ragány János* városi főszámvevő a jövő közgyűléshez leendő betérjesztés végett a fizetés emelésre vonatkozó javaslatát már beadta a városi tanácshoz. A javaslattal ezáltal nem foglalkozhatunk, mert nem ismerjük, azonban hisszük, hogy a főszámvevő méltányosan járt el az arányosításnál és sem a tanácsnak, sem a közgyűlésnek nem szolgáltatott okot arra, hogy a javaslat hajótörést szenvedjen.

* **Eljegyzés gróf Zichy Jenő családjában.** Gróf *Zichy Jenő* szent-mihály-zichyfalvai kastélyában érdekes családi ünnep volt a napokban. A Székesfejervárott állomásozó 12. uhlánus-ezred tisztikárának egyik tagja ugyanis, gróf *Crenneville* Ferenc kapitány, egy ősrégi francia főúri család sarja, eljegyezte *Zichy* Hermin grófkisasszonyt, gr. *Zichy Jenő* leányát.

* **A vízvezetési bizottság ülése.** A vízvezeték építésére és kezelésére felügyelő bizottság tegnap d. u. B o r d é Ferenc tanácsnok

elnöklete alatt ülést tartott, melyen dr. Berkovits Ferenc, Szeghalmy Bálint, Grunwald Henrik és Orbán Ignác városi mérnök voltak jelen.

A vízvezetési telep védelmére építendő kőhányásra vonatkozólag a bizottság kifogásolja a kibocsájtott pályázati felhívást, mert a határidő nagyon rövid, mindössze 5 napos, másrészt, mert a vízvezetési vállalat köteles a védművet kiépíteni és pedig a szerződés szerint fél annyi árért, mint a mennyire most előíranyozva van; épen azért azt javasolja a bizottság, miszerint a védmű kiépítésére a vízvezeték építő Walser féle céget kötelezze a város.

A kispereczes-utcai lakosok azon kérelmét, hogy ott a vízvezetési cső lefektetessék, a bizottság pártolólággal terjeszti be a tanácshoz.

Az utcai és udvari locsolásokat illetőleg a bizottság azon véleményre adta, hogy ily czímen vízhasználati díjak a szabályzat értelmében nem szedhetők; de *nem is szedendők, mert az utcai és udvari locsolás teljesítése közegészségügyi követelményt képez, ennélfogva azt előmozdítani s nem megnehezíteni kell.*

* **Arzenikum a kávéban.** *Kumeller*, nemeskismedvesi asztalosmester a napokban, mikor ebédszünetében fekete kávéját megitta, hirtelen rosszul lett, görcsöket kapott s iszonyu kínok közt kiszenvedett. A boncolás folyamán kiderült, hogy a kávéban arzenikum volt, az okozta *Kumeller* halálát. A vizsgálatot azonnal megindították. A gyanu *Kumeller* feleségére irányul, a ki régóta rossz viszonyban élt az urával.

* **A bibornok kegyadománya.** Grunwald Henrikné a biharmegyei és nagyváradai jótékony nőegylet alelnökje tudatja, hogy dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök havi kegyadománya 300 frt szeptember 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldúsápoló intézetben.

* **Az elhagyott feleség bosszúja.** W. Rózától elcsábította a férjét egy L. H. nevű nagyváradai kisasszony. És a csapodár férj elvált a feleségétől, jegybe lépett a csábító kisasszonnyal. A lakodalom is meg lett volna, ha katonáéktól meg nem érkezik a »Berufungs-Karte«. Be kellett neki vonulnia hadgyakorlatra. Ezt a távollétet használta fel W. Róza utolsó kísérletül, hogy elválassza egymástól a szerelmeseiket és a férfi nevében az itthon hagyott menyasszonynak a következő levelet írta:

Tisztelt L. H. kisasszonynak.

Tudatom, kedves, hogy megérkeztem és első volt, hogy írjak a kisasszonynak, pedig hát a »szípséges« képe nek jobban volna másforma festék, mint a kevés tinta, a mivel ezt a pár sort írom, mert a festék szépen, e meg még csunyábbá teszi, mint a milyen, mert hát hiába firtogtatja azt a nagy orrát, nem veszek el s oly boldognak ne higgy engem, mert hiába vagy menyasszonyom, még sem veszek el, de csunya is vagy, mint a hátramenés, hát minek volna nekem? talán kis gyermeket ijesztgetni veled? Na annak jó lenné. Ha küldsz valamit gyakorlatra akkor megbékülünk. Tisztelt Sehr ur Szombatság.

* **Vigyázzunk a kolerára.** A belügyminiszter körrendeletileg tudatta a törvényhatóságokkal, hogy augusztus 23-ika óta Tarnopolban három, Volhyniából behurczolt koleraeset fordult elő. Bár nevezett városban messze-menő óvintézkedések tettek, figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a behurczolás veszélye fenyegeti ez országot, miért is az e tekintetben szükséges óvó intézkedések megtételéről idejekorán gondoskodjanak.

* **Kirabolt szabadkőműves páholy.** Szegedről írják, hogy ott kirabolták a szabadkőművesek páholyát, a honnan elvitték az érmeiket, a felszereléseket, az értékeket.

* **Honvédség köréből.** Ő felsége a király *Valentic* Dániel volt nagyváradai 4-ik honvéd gyalogezredbeli ezredest, ki jelenleg Budapesten dandárparancsnok, a 82-ik honvéd gyalogdandár parancsnokává nevezte ki.

* **Egy gyermek regénye.** Mintegy három héttel ezelőtt megírtuk, hogy a zágrábi rendőrség előtt egy Ivo nevű fiúgyermek jelent meg és valószínűleg regényt mondott el élményeiről a koldusok közt, kik őt — állítólag — ezelőtt 6 évvel Biszra közelében elrabolták. Ivo a rendőrség az elhagyott gyermekek iskolájában helyezte el, de úgy látszik, hogy ez az intézkedés nem volt inyére, mert egy szép napon eltűnt és azóta meg sem találták. Úgy látszik, hogy az élénk képzelő tehetséggel megáldott ifjú elraboltatásának egész történetét csak kitalálta és regényének most valószínűleg igen prózai vége lesz. Ezelőtt másfél évvel ugyanis *Babics* Ádám eszéki pékmesternek a fia eltűnt. Azt a fiút szintén Ivónak hívták és alighanem azonos a Zágrábban előkerült fiúval. *Babics* Ivó akkoriban kisebb rendű lopást követett el és a büntetéstől való félelmében szökött el a szülői házból és még mai napig sem került meg.

* **Közigazgatási bizottsági ülés a vármegyén.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága holnap (hétfőn) tartja rendes havi ülését a vármegyeház kis termében. — Az ülésen dr. *Beöthy* László főispán fog elnökölni.

* **Az idei sorozás.** Az idei sorozás végeredményét most állítják össze a honvédelemügyi miniszteriumban. A sorozás eredménye olyan kielégítő, hogy a besorozott harmadik korosztálybeli hadkötelesek legnagyobb részét a póttartalékba teszik.

* **Rablás az országúton.** *Belényesről* írják lapunknak: *Kriszta* Vazul radnai lakos ökrök vásárlása céljából gyalog *Belényesre* akart menni. Utközben két nadalbisti suhancz rálokt s lábán megsebesítette, úgy, hogy összerogyott. Erre a suhanczok oda rohantak és fejével oly csapást mértek a fejére, hogy elájult. A gazemberek ekkor elrabolták a nála talált 125 frtot, azután megszöktek. *Kriszta* néhány óra múlva fölésmúlt s nagynehezen oda vándorolt egy közelben levő házhoz, a honnan orvosért küldtek. Életben maradásához nincs remény. A tetteseket nyomozzák, de még nem foghatták el.

* **Emberölés leányok segítségével.** A Rozsnyótól mintegy félóránira eső Jólész faluban a napokban nagy táncmulatság volt, a melyen a szomszédos Hosszurét ifjúsága is résztvett. A vendégek — mint írják — nemsokára kiszorítani igyekeztek a jólésieket, mire ezek kövekkel és botokkal megtámadták a hosszurétieket, a kik erre abban hagyták a táncot és ellenük fordultak. A harc csak akkor szűnt meg némileg, mikor egy *Gretzmacher István* nevű legény holtan esett össze. A véres verekezésnek a csendőrség közbelépése vetett véget, mely őt leányt, a kik legjobban ütötték a halva maradt legényt, elfogott és bekísérték a község-házára. Utközben dicsekedve mondogatták a kísérőknél:

— Most legalább leányok is ülnek egyszer verekezésért.

* **Szüreti mulatság szünet nélkül.** A nagyváradai ipartestület ifjúságának önképző egylete által szeptember 22-én a Fekete Sas nagytermében rendezendő szüreti mulatság sikere érdekében serényen működik a rendező bizottság. És tevékenységének bizonyára még nagyobb eredménye lesz, mint a múlt évben. A meghívókat már a napokban szétküldik.

* **A mohácsi esata évfordulója.** A mohácsi esata évfordulóját a fővárosban is megünnevelte a katolikus egyház. A szerencsétlen ütközet emlékére az összes plébánia-templomokban meghúzták a harangokat.

* **A nagyváradai reáliskola új tanárai.** Dr. *Klein* Félix sümegi községi reáliskolai rendes tanárt, *Kiszlák* Ferencz nagybecskereki községi főgymnáziumi rendes tanárt, a nagyváradai állami főreáliskolához rendes tanárokká nevezte ki a vallás- és közoktatásügyi miniszter.

* **A kolera terjedése.** Mint a lengyel lapok írják, a kolera egész Volhyniában aggasztóan terjed. Zaniov és Wilna községek lakosai féltelmükben az erdőbe menekültek. A kremenetzi kerület több falujában majd minden lakos megbetegedett kolerában. A halottakat minden egyházi szertartás nélkül tömegesen temetik el a külön e célra berendezett kolera-temetőben. A lakosság között a pánik napról-napra növekedik. A templomokat valósággal ostromolják, a könyörgő körmeneteknek se vége, se hossza. A betegség legnagyobb mértékben Semenovban pusztít. A halál a legtöbb esetben olyan hamar bekövetkezik, hogy az orvos rendszeren már későn érkezik.

* **Bucsu a Félix-fürdőtől.** Vége felé jár már a szezon a jövő héten már a fürdői zenekar is megvált a fürdőtől. Négy hónapig játszott a Félix-fürdőben Puresy csabai jeles zenekara és ma tartja bucsuestétjét.

* **Csendőrök statisztikája.** Biharvármegye területéről a folyó évi július hónapban előfordult közbiztonsági eseményekről a csendőr kerületi parancsnokság a következő kimutatást állította össze: Letartóztatott 18 egyént, feljelentettek 137-et. Kihágási feljelentés történt 16 esetben.

* **A munkások bosszúja.** Németkeresztur sopronmegyei községben a falu szemelattára meglátadta néhány legény Herber János munkavezetőt és számtalan késszurással összevissza mazzangolva, fölismertetlen huszdarabokra tépték. A gyilkosság bosszúból történt, amelyet már régen forraltak a falu legényei Herber ellen. A lokaszabott munkavezetőnek egyetlen ember sem kelt védelmére.

* **Mai lapunkhoz mellékelve veszik t. olvasóink a Szent-László nyomda körlevelét, melyben tudatja, miszerint papírraktárt létesített, Apáczai-utca 3. sz. a. E helyen is megemlítjük, hogy a papírraktárban a n. é. közönség olcsó és kitűnő minőségű papirost kap bármily mennyiségben. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.**

Az iskola-idény megkezdése alkalmával lapunkban közölt Rosenbaum V. Vilmos hirdetésére felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

A »Bazár« vendéglőt a mai naptól Harsányi József jőveví vendéglős vette át, ki mint elődje jókonyhát tart és kitűnő italokkal fog szolgálni.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:

Budapestről 2:12, 7:08, 1:48, 7:15, 8:42.
Kolozsvárról 2:19, 10:44, 11:17, 8:00, 8:38.
Szegedről 8:30, 9:32, 5:30.
Aradról 9:32.
Vaskóh-Belényesről 11:05, 9:09.
Gyoma-Kótról 10:05, 8:00.
Ermihályfalváról 8:10, 9:14.
Szent-László és Félix fürdőből 8:15*, 10:10, 3:37*, 6:20, 8:55, 10:54*.

Indul:

Budapest felé 2:26, 8:43, 11:04, 11:32, 2:22.
Kolozsvár felé 2:20, 7:15, 2:06, 3:58, 12:05.
Szeged felé 4:25, 7:30, 10:20.
Arad felé 4:25.
Belényes-Vaskóh felé 4:25, 1:48.
Kót-Gyoma felé 6:55, 1:40.
Ermihályfalva felé 6:45, 4:35.
Szent-László és Félix fürdőbe 6:40*, 8:39, 2:05*, 4:45, 7:20, 9:19*.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Iskolai értesítés.

A nagyvárad-i lat. sz. püspökség kegyurasága alatt álló várad-olasz r. k. négy osztályu finépiszkolában a jövő 1895-6 tanévre a rendes beiratások ideje szeptember 2-től 8-ig d. e. 8-11-ig, délután 3-5 óráig fognak terjedni.

Tisztelettel értesítetnek tehát azon szülők és gyámok, kik ezen iskolában óhajtják gyermekeiket, illetve gyámoltjaikat taníttatni, hogy a fentebb jelzett napokon és időben a beiratás céljából a tanulókkal együtt szíveskedjenek az iskola épületében (Fő-utca 819. sz.) megjelenni

mivel a magokban felküldött gyermekek felvételni nem fognak, továbbá pedig a szeptember 8-án túl jövőek csak úgy vétetnek föl, ha késedelmüket elfogadhatólag igazolni tudják.

A magánvizsgálatok előzetes bejelentés után szeptember hó 5-dikén fognak megtartatni.

Beiratási díj egy tanévre a r. kath. tanulóktól 3 frt 30 kr., a más vallásfelekezeti tanulóktól 5 frt 30 kr., mely összeg beiratás alkalmával befizetendő: a szegénységűket hitelesen igazoltak a 3, vagy 5 frt befizetése alól fölmenthetők, azonban a 30 krt minden tanuló köteles fizetni.

Szeptember 8-án ünnepélyes »Venisancte«-val kezdődik az iskolai év, mely ünnepélyes istentiszteletre minden beiratott tanuló eljönni köteles.

A rendes tanítás szeptember 9-én veszi kezdetét.

Kel Nagyvárad-Olasziban, 1895. évi aug. hó 24-én. *Az igazgatóság.*

Iskolai értesítés.

A helybeli ágost. hitv. evang. elemi iskolában az 1895/6. tanévre szóló beiratások szeptember hó 2-án veszik kezdetüket.

Azon t. szülők és gyámok, kik gyermekeiket ezen iskolába óhajtják taníttatni, felkértem, hogy azok beiratása végett az iskolai helyiségben, (Nagykörös utca 549. sz. a.) megjelenni szíveskedjenek.

Szegény szülők gyermekei nem fizetnek tandíjat, sőt a szükséges tankönyvekkel is ellátatnak.

Nagyvárad, 1895. szeptember hó 1-én.

Az igazgatóság.

E G Y L E T.

A biharmegyei tűzoltó-szövetség közgyűlése.

Biharmegyei tűzoltó-egyleteink tudvalevő, hogy szövetséget létesítettek érdekeik hatásosabb képviselésére. Ezen szövetséget hívta össze Mezey Mihály sz. elnök ez évi szept. 15-ére városunkba, mely alkalmából a helyi egyleti tagokhoz a következő felhívást bocsátotta ki:

A biharmegyei önkéntes tűzoltó-szövetség f. évi szeptember hó 15-iki napján, Nagyváradon, az Örtanyán közgyűlést tartván, ezen közgyűlést a nagyvárad-i önkéntes tűzoltó-egylet által rendezendő diszgyakorlattal akarom egybekötöni; mely diszgyakorlaton különösen a vízvezetési felszerelvényeket fogjuk az ezen ünnepélyre meghívandó városi közönség s vidéki bajtársainknak bemutatni.

Felhívom evégből az egyleti tagoknak ezen ünnepély iránti érdeklődését, mert célja e gyakorlatnak városi közönségünk rokonszenvét felkeltetni egyleti életünk iránt, s megingatni amaz elfogultságot, melylyel intézményünkkel szemben még sokan viseltetnek; másrészt megmutatni vidéki bajtársainknak, miszerint mi nemcsak erkölcsileg vagyunk a biharmegyei szövetségi egyletek gyűpontja, de azok vagyunk a tűzoltói teendők legfőbbikében: a technikai kiképzésben is.

Miután e diszgyakorlat sikerétől egyletünk tekintélye is függővé tetetik, felhívom az összes tagokat, miszerint ezen ünnepély rendezésének megbeszélése végett folyó évi szeptember hó 1-én, azaz vasárnap délután 1-3 óráig az Örtanyán okvetlen annál inkább megjelenjenek (nyári öltöny, teljes felszerelés), mert az elmaradók ellen a legszigorubb eljárás fog fogantatba vétetni.

Kelt Nagyváradon, 1895. év augusztus hó 28-án. *Mezey Mihály,* főparancsnok.

Uj egylet Zsákán.

Biharvármegye Zsákai községben kölesönösen kiházasító és temetkezési egylet alakult. Az alakuló közgyűlésen elnöknek Tóth Sándort és jegyzőnek pedig Vass Mihályt választották meg egyhangulag. Az alapszabályokat jóváhagyás végett tegnap terjesztették fel a belügyminiszterhez.

IRODALOM.

Szent-Istvánnapi beszéd.

»A kereszténység a magyar állam alapja és támassza.«

Szentbeszéd, melyet Szent István Magyarország első apostoli királyának ünnepén 1895. évi aug. hó 20-án a nt. kapuczinusrend bécsi templomában mondott dr. Giesswein Sándor, győregyházmegyei áldozó pap, püspöki titkár, szentszéki ülnök, a budapesti tudományegyetem hittani karának bekebelezett tudora, a Sz. István társulat tudományos és irodalmi osztályának tagja.

A hazafias és tiszta keresztény elveket hirdető, hatásos alkalmi beszéd megjelent a győregyházmegyei könyvnyomdában, ugyanott kapható.

Válogatott vig elbeszélések.

Írta: Városey Gyula.

Megelőzőleg már jeleztük a széles körökben ismert és kedvelt írónak, lapunk szíves munkatársának, fennebbi újabb művét. A megjelent kötet most kezünkben van s bátran mondhatjuk, hogy igen nagy gyönyörűséget találtunk végigolvasásában.

Maga a szerző mintegy előszóban tájékoztatól a következőket írja:

»Elbeszéléseim célja: ártatlanul és nemesen mulattatni. A köztünk élő emberek ferdeségeit és tulzásait nem ritkán égetem, de a jó érkölesöket, a vallásos kedélyt és nemes idealizmust nem bántom, sőt előmozdítani töreksem.

A komoly és tudós emberek is gyakran fordulnak a könnyebb és mulatságos olvasmányokhoz, hogy felüdüljenek, s nekem első sorban ez a célom, mit ha elértem, fáradságom meg lesz jutalmazva.

Életünk legfőbb kincsei: a tiszta lelkiismeret és derűs kedély. Az első tisztelik, a másodikat támogatják soraim.

Ennyit ígér a szerző s ezen ígéretét hiven be is váltja.

Elbeszélései egyszerűek, de fölötté kedvesek, humora friss, de nem lapos.

Különben a kötet tartalma a következő:

A gombháziak jubileuma. Takarékoság. Magyarosodás Mocsarason. Molnár leányok. Tragédia. A legsötétebb Afrika. A bogárhegyesi szerkesztő. Az első kolerás. Szeged veszedelme. Ha a kisasszony manap férjhez megy. A kis tiszteletes párbere. Isten áldása Kohnnál. Vasuti kaland. Dörgő Boldizsár. A bajusz. A ludányi szent kürt. Niki kapitány. Az öreg.

Legmelegebben ajánljuk a munkát a t. közönség figyelmébe.

Kapható egyedül a szerzőnél: Kistelek (Csongrádmegye).

A terjedelmes kötet (315 oldal) ára 2 forint.

Igazságszolgáltatás.

Izsák Máyer vagy az albertörő. A nagyvárad-i kir. törvényszék tegnap délelőtt hirdette ki a Máyer Izsák és társai által Feldheim Izraelné és Edelman Márkné ellen elkövetett 600 frtos családi ügyben az ítéletet. Mivel a panaszosok nem kívánták a nevezetteket megbüntetteni a törvényszék a vád és következményei alól őket felmentette, s az összes felmerült perköltségek befizetésében Feldheim Izraelné és Edelman Márkné elmarasztalta.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap: d. u. *Koldusdiák*. este: *Az igmándi kis pap*. népszínmű itt először.

Hétfőn: *Szókimondóasszonyosság*.

Keddén: *Szép Helena*. Sugár Aranka jutalomjátéka.

Szerdán: *Szentiván éji álom*.

Csütörtökön: *Szegény ifjú története*.
Tompá Kálmán jutalomjátéka.
Péntek: *Toto és Tata*.
Szombat: *Tosca* itt először. Gál Gy.
jutalomjátéka.
Vasárnap: *A takácsok* itt először.

„Az orleausi szűz.”

(Tóvölgyi Margit jutalomjátéka.)

Ama nagy érdeklődés, melylyel Nagyvárad intelligens közönsége már napokkal ezelőtt várta a tegnapi est jutalomjátékát, mely szintársulatunk legjelesebb tragikáját volt jutalmazandó, fényesen nyilatkozott meg ama szép számú és distinguált közönség megjelenése által, mely az összes helyeket betöltötte.

Tóvölgyi Margit megérdemelte, valóban megérdemelte azt a lelkes, tüntető, szívből léleköl jövő ovatiót, melyben egész művészi játékát részesült. Tegnapi est jutalomjátékával nemcsak megnyerte, de állandóan lekötötte, meghódította magának a közönség rokonszenvét. Mintha szemünk előtt láttuk volna a nemes, tisztá lelkű D'Arc Janka alakját, kit isteni ihlet vezetett nemzete védelmére, láttuk őt a lelkes szűzet a költői ihlet által a történelmi igazság rovására idealizáltan megjeleníteni körünkben. Szerepét korrektil, eredeti felfogással játszotta s egész lényét betöltötte az a vér, lelkesedés, mely egykor a történelem nagy alakját áthatotta, s tehetségének, művészetének minden erejét érvényre juttatta s művészi játékának tökéletessége felvonásról felvonásra, jelenetről jelenetre egyre nagyobbodott. Bámulatos az a könnyedség, melylyel a magyar nyelvben oly pattogós jámbus verssorokban megirt szerepének nehézségeit legyőzte. A szavak simán, könnyedén folytak ajkairól s a kifejezések tisztaságát, zengzetességét a legnehezebb, legtöbb drámai erőt igénylő kitérőkben is megtartotta. Alakja, megjelenése, taglejtései, arczjátéka ügyes mozdulatai csak emelték játékának hatását, úgy, hogy a közönség minden egyes jelenete után zugó tapsviharral üdvözölte még nyílt színen is, s a felvonások után hatszor-hétszer is kihívták.

Első megjelenésekor valóságos virágosó hullott lábai elé s számos koszorúval, virágcsokorral, saját megkoszorúzott arczképével s mindenféle csecsebecsékkel tüntették ki: a karzatokról pedig egy tisztelője által ez alkalomra írt hangulatos kis költeményt szórtak a közönség közé, mely így hangzik:

Viharzó szenvedélyek hangja
Csendül meg édes ajkidon...
Művészeted' vesztatüzénél
Gyönyörködünk és nem tudom:
Mit adhatnánk cserébe *Néked*
Reánk pazarlott lelkedért?
A szívünket szeretnénk adni,
S nem adhatunk, hajh csak babért.

Ki ismered az emberszívnek
Csodás rejtelmét, — értheted:
Minő koldus Kelet királya
Jutalmazni művészeted!
Csodás varázs, mi boldogítja
Szívünket és betölti hit:
Mert ihletett érző szívedben
Teremtő őserő lakik.

A darab többi szereplői közül különösen kitűntek: *Gál Gy., Balassa, Rónaszékiné, Angyal I., Szendrey, Tompa* és *Kassai*, kik játékukkal nagyban hozzájárultak az est fényes sikerének emeléséhez. (A.—)

Tompá Kálmán.

Csütörtökön este lesz szintársulatunk egyik tehetséges és igazán ambiciozus tagjának jutalomjátéka. Felesleges, sőt talán nevetséges lenne részünkről a nagy közönséget az ő érdemei és kiváló színészi tulajdonságainak elősorolásával untatni, mikor azt sokkal jobban ismerik magáról a színpadról, mint a lapok kritikáiról. — Nem is ily ezélatból teszszük mi sem. De szinte szokásszerű, hogy egy-egy színész jutalomjátéka alkalmából ne felejtjük megadni neki azt, amit a köznap kritika az éji munka lázas sietségében elhallgatni volt kénytelen. Vannak a mi társulatunknak igen kimagasló alakjai. Gál vagy Balassa, mindkettő olyan, hogy nem tudjuk, melyik nagyobb a má-

siknál. *Tompá Kálmán* színészi rutinja, alakítása, fellépése, ha nem is érte még el e fokot, de eddigi pályája feljogosít bennünket arra, hogy még nagy jövőt jósoljunk neki. Ha nem is tudja sokszor visszaadni azt, amit érez, de látjuk benne, hogy érti és érzi amit játszik. Pedig ez a fő. Igen különös és figyelemre méltó tehetségében, hogy oly helyeken, ahol a szerepe egyszerű, könnyed, semmi nehézséggel nem jár, nem tud úgy érvényesülni, mint a nehéz temperamentumos, nagy érzelmi kitérőket jelenítő darabokban. Ott könnyen hadarásba, szavalásba, mondhatni deklamálásba esik. Itt ellenben, mely a színművészet próbaköve, oly hévvel, annyi lelkesedéssel és annyi valóérzettel interpretálja szerepeit, hogy valóban meglepi a közönséget. Ehhez járul még az ő poetikus lelkülete. Költői lélek a szó szoros értelmében, ez az a mi könnyűvé teszi előtte, hogy átértse és átérezze a költő indulatait, érzelmeit, intencióját és egész valóját. Olvasóink ismerik e lap hasábjairól néhány hangulatos költeményét. Ez ő a színpadon is, ez az életben is.

„*Egy szegény ifjú története*”, melyet most jutalomjátékaul választott, éppen az ő temperamentumához illő és ezért biztosított is neki az erkölcsi siker. Hogy az anyagi sikerét mint biztosítja majd a közönség, erre hívjuk fel a közönség figyelmét. Hiszen neki reklámot csapni, mondottuk legelején, hogy felesleges, de ezzel a pár szóval tartozunk neki, magunknak és a nagy közönségnek, mely előtt a színpad folytonos kongása közepett talán elsiklana egy igen tehetséges színész jutalomjátéka, ha fel nem hívnánk rá a figyelmét.

T Á V I R A T O K.

A püspöki konferencia.

Budapest, aug. 31. (Saját tudósítónk táv.) Vasary Kolos bíboros hercegprimás a nagyméltóságu püspöki kart ma d. e. 10 órára hívta egybe értekezletre. Az egyháznagyok nagy számmal jelentek meg és a felvonulás fél 10 órakor kezdődött. Az egyháznagyok a primás budavári palotájának nagytermében gyűltek egybe. Jelen voltak: Vasary Kolos esztergomi érsek, bíboros hercegprimás, Császka György kalocsai érsek, Mihályi Viktor balázsfalvi gör. kath. érsek, Zalka János, Pável Mihály, Szabó János vikárius, gör. kath. püspök, Lőnhart Ferencz, Hidassy Kornél, Vályi János, Bende Imre, Bubits Zsigmond, Meszlényi Gyula, Hornig Károly, Dessewffy Sándor, Steiner Fülöp, Fireczák Gyula, Szmracsányi Pál, Rimély Károly püspökök, Fehér Ipoly főpát. Távolmaradásukat kimentették: Schlauch Lőrincz bíboros-püspök torok baja miatt, Samassa József érsek, Dulánszky Nándor püspök, Szekeres, a rozsnyói üresedésben levő püspökség vikáriusa.

Pont 10 órakor lépett a terembe Vasary Kolos bíboros hercegprimás, biornoki köntösben, kit az egybegyűltek hódolattaljesen üdvözölték.

A hercegprimás rövid imát mondott, Isten áldását kérve a tanácskozára. Ima után hosszabb beszédben ismertette a konferencia célját, az egybehívásnak szükségességét és a jegyzőkönyv vezetésére Fehér Ipoly pannonhalmi főpátot kérte fel.

A belga királyné balesete.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Spaaból jelentik: A belga királyné tegnap egy sétalovaglás alkalmával, a mikor egy árkot akart átugratni, leesett a lóról és fején megsebesült. A királyné visszalovagolt Spaaba, hol most az ágyban kell maradnia. Állapota aggodalomra nem ad okot.

A kath. egyház a főrendiházban.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) A király kinevezvén Maurovics Antal a zeng-beodrusi főrvényesen egyesített egyházmegye püspökévé, ez időszerint meg a lugosi, rozsnyói és nándor-fejérvári püspöki méltóságok várnak betöltésre, melyek főrendiházi tagsággal vannak összekötve.

Gróf Károlyi Gábor halála.

Bpest, aug. 31. (Saját tud. távirata.) Gróf Károlyi Gábor a radikális-függetlenségi pártárnyalat vezéralakja, a ki elvének szolgálatában igen sok szabadságot engedett meg magának, s nagy részt szerzett abban, hogy az egyházpoltikai gyűlölködés gyökeret vert — ma hirtelen elhunyt lakásában.

A Benedek rend gyásza.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Kovács Abel a balatonfüredi fürdő igazgatója, a pannonhalmi Szent-Benedek rendi főapátság ülnöke ma meghalt hosszas és kínos betegség után. A megboldogult nyájas, előzékeny modoráért közkedveltségnek örvendett széles körökben s valódi házigazda szerepét vitte, a mig egészsége engedte.

Összeesküvések Bulgáriában.

Belgrád, aug. 31. (Saját tud. távirata.) Szófiából jelentik, hogy a hét elején felfedezett összeesküvés ügyében még mindig foly a vizsgálat és az elfogatások is napirnden vannak. Egész utcákat tart a csendőrség megszállva és házankint folytatja a kutatásokat. Több helyütt bombákat és nagy mennyiségű dinamitot találtak.

Takács Zoltán ügye.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. távir.) Vizlendvay kir. ügyész Takács Zoltán bűnügyében lopásban való bűnrészesség miatt az előnyomozás megindítását indítványozta.

Az okiratokat már áttették a törvényszékhez és rögtön egy vizsgálóbírónak adták ki.

Takács ma egy ügyvéd barátja előtt kijelentette, hogy nem akartam, hogy anyja is vizsgálati fogházban színylődjön inkább magamra vettem a mivel vádolják, de a vizsgálóbíró előtt vissza fogja venni a vallomást.

Demetzky ügye a király előtt.

Budapest, aug. 31. (Saját tud. táv.) Wlassich Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztést tett a királynak az iránt, hogy Demetzky József, a ki Nagyváradon is tanárkodott, neveztessék ki a Ferencz-József intézet igazgatójává, s egyuttal adományoztassék neki a királyi tanácsosi czim. A kabinetiroda ezt a felterjesztést visszaküldte, bővebb felvilágosításokat kérve.

K ö z g a z d a s á g.

Buzanemesítés.

Ezen elméletileg igen szép eszme, úgy látszik még mindig foglalkoztatja majd itt majd ott a gazdasági elmélet, habár e sportüzés már a hatvanas években teljesen lejárta volt magát.

Először jöjjünk tisztába az iránt helyes e ezen elnevezés „nemesítés”? Ezen fogalom rendszerint a növények és állatok céljainak megfelelő jó minőségeinek, így a gyümölcsfáknál az iz. s a cukortartalom, a virágoknál az illat és a szépség, az állatoknál az erő, kitarítás, hizékonyosság, tejelés, gyapjufinomosság javítására, öröklékenységre s állandósításra — ellenben rossz tulajdonságaiknak — fanyarság, savanyúság, kövesség, szálkasság stb. elenyésztesítésére vagy mérséklésre vonatkozik.

Ebben az értelemben kalászosainknál szó sem lehet nemesítésről, mert képtelenség elképzelni, hogy akár a liszt, akár a sikér, akár az olaj minőséget nemesítés által bármily irányban jobbra változtathassuk. Itt a nemesítés csak is egyedül a mennyiség fokozására irányulhat.

Maga a nemesítés módja a következő: Az égaljnak és talajnak leginkább megfelelő gabona faj, legszebb kalászeit kiválogatjuk, sőt Nobbe német gazdasági tanár kimutatása szerint azoknak felső legkisebb szemeket tartalmazó részét levagdadjuk s az így nyert magot jól elkészített földbe 18 centiméteres sorokban elvetjük, többször megkapáljuk s mindengyomtól tisztán tartjuk. Ezt a magot használjuk ezután vetőmagnak és pedig Mokry Sámuel volt békésmegyei gazd. egyesületi titkár és Mokry István temesmegyei birtokos utasítása szerint sorokba vetve s 1—2-szer megkapálva.

Kétségtelen, hogy a kapált ritkább vetés magasabb szalmát s hosszabb kalászkodat hoz, de tény az is, hogy miután az így mivel gabona hosszabb vegetációnális időt igényel, mint a sűrű vetés, hosszabb ideig is ki van téve mindenféle elemi csapásoknak, jégesőnek, rozsdának, hőcsapásnak. A miég hajlatunk alatt a hol nevezett bajok sűrűbben szoktak jelentkezni, a gazdának az a feladata gabonájának életét nem hosszabbítani, hanem lehetőség szerint rövidíteni, mi egyedül sűrű vetés által érhető el. Igaz hogy így kisebb kalászkodat nyerünk, de a sűrűbb kalászkodok száma pótolja amazok nagyságát, termésünk biztonságos lesz s az említett bajoktól nagy részben megmenekülünk. Belátta ezt nem sokára Mokry Sámuel ur is s miután előbb reklamjával saját nem csekély hasznára telekürtölte az egész országot utóbb egészen felhagyott nemesítési passziójával melylyel csak gunyt aratott mindenfelől.

Gazdasági növényeink becses alkatrészeit tartalmuk aránya képezi. Így a búzának értékét a sikér bő, a sörárának minél kevesebb sikér s minél több liszt, a tengerinek — hízalásra és szeszfőzésre — minél több liszt s emberi táplálékra minél több sikér (olasz tengeri) jelentéte határozza meg.

A sikér mennyisége nem, mint sokan hiszik, az éghajlattól, hanem tapasztalás szerint legeinkább a talajtól függ. Hogyan volna más-kép megmagyarázható, hogy egy és ugyanazon határban különböző sikér tartalmú buza terem. Csabán a sopronyi dűlőben, fekete homokos agyagtalajban, a világnak legszebb, legjobb, leg-sikérdúsabb buzája terem, szemé rövid, gömbölyű, selyemszerű tapintatú s finom vékony héjú, holott a többi gerendási, teleki, fővényesi több kevesebb homok tartalmú s a nagy és kistréti alacsony fekvésű és túlhumokos dűlők kevésbé értékes, gyakran tarka (geganzelt) buzát adnak.

Ajánlják a magváltoztatást is. De ne higgye senki, hogy ezzel a mag eredeti jóságát örökre átplántáljuk talajunkra. Csakhamar tapasztalni fogjuk, hogy a mag új hazájában átídomul s a helybeli tulajdonságokat mindinkább felveszi. Azért a változtatásnak csak akkor van sikere, ha azt következetesen legalább minden harmadik, negyedik évben ismételtjük. Ebben az értelemben mi is ajánljuk e módszert és mag javítására, a mi pedig magát a nemesítést illeti, legpraktikusabbnak tartjuk, ha a vetőmagot a legjára termésből választjuk, sűrűbben vetünk a rendesnél, a talajt jó erőben és tisztán tartjuk s a vetést félreért korában aratjuk.

Nvárad, 1895. augusztus. 31-én.

Rimler Pál.

Tilos a marhaszállítás. A sziléziai tartományi kormány a szarvasmarháknak, juhoknak és kecskéknél Bihar, Békés, Csanád, Fejér, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Temes és Veszprém vármegyék, továbbá Nagyvárad, Szekesfehérvár és Temesvár városokból Sziléziába való bevitelét a száj- és körömfájás behurczolásának megakadályozása végett megtiltotta.

Egyetlen lépfene esett miatt a legelő nem zárandó el teljesen. Erről értesítette a földmívelési miniszter a város közönségét, azonban elrendelte, hogy az elhullott állattal érintkezésben volt állatok 14 napon állatorvosi megfigyelés alatt maradjanak és forgalomba ne kerüljenek.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. auguszt. 30.

Budapest, augusztus 30. I. Készárúüzlet. Buzát ma bőven kínáltak, a vételkedv csöndes volt és szilárd irányzat mellett 70.000 q. hazai buzát 5—10 krral drágább árakon vásároltak.

Tiszavidéki új 6:52 frt.

Idegen buzákban: nem volt forgalom.

Rozs irányzata vevők tartózkodása folytán csöndes, ára 5.50—5.60 frton Budapesten.

Tengeri irányzata változatlan és forgalom nélküli.

Árpa irányzata megszilárdult. Elkelt 0—0 frton.

Zab irányzata valamivel szilárdabb Elkelt 6:15—5:85 forinton.

II. Határidőüzlet. Külföldről ismét olcsóbb árjegyzések érkeztek, de mindazonáltal nálunk az irány inkább szilárd, miután gazdánk az olcsó árak miatt tartózkodék az eladással.

Előfordult kötések: buza őszre 6.40—6.46 frt rozs őszre 5.65—5.71 frt, tengeri augusztus—szeptre 5:26—5:27 forinton, tengeri szeptember—októberre 5:26—5:27 frt, zab őszre 5.63—5.65 frt, káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 9.40—9.50 forinton.

Zárlatkor maradt: buza őszre 6.42—6.43 forint, rozs őszre 5.64—5.65 frton, tengeri júliusra—aug-ra 5.24—5.28 frton, tengeri augusztus—szeptemberre 5:26—5:28 frton, zab őszre 5.64—5.65 frton, káposzta-repcze augusztusra—szeptemberre 9.40—9.50 forinton.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. augusztus 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.50
Magyar koronajárdék	94.80
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	124.25
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/2%	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	122.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.26
Italmérési jog megváltási kötvény	101.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	146.50
Osztrák járadék papírban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	101.25
1890. osztr. államsorsjegyek	114.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1065.—
Magyar hitelbank részevény	491.—
Osztrák hitelintézet részevény	490.—
Osztrák-magyar államvasúti részevény	410.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	958.—
Német birodalmi márká	59.65
London vista	120.35
Paris vista	47.85
20 márkás arany	11.81

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagybérletszünet.

VII. Kisbérletszünet.

Vasárnap, 1895. szeptember 1-én

Délután fél 4 órakor leszállított helyárrakkal:

A Koldusdiák.

Operette 3 felvonásban.

Az előadás kezdete délután fél 4, vége fél 6 órakor.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal bérletfolyamban

Az igmándi kis pap.

Népszínmű 3 felvonásban.

Az előadás kezdete 7, vége 10 fél órakor.

Holnap, hétfőn szeptember hó 2-án bérletfolyamban

A szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gene).

Sardou színműve 4 felvonásban.

NYILTTÉR.

Kávéház megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

„ZÖLDFA“ czimű kávéházamat

a mai kor igényeinek megfelelően s a legmeszebb menő kíválmakat is kielégítően ujonnan berendeztem s azt

ma, vasárnap délután

egyik helybeli elsőrendű zenekar közreműködése mellett megnyitom.

A n. é. közönségnek eddig irántam tanusított pártfogását megköszönve, főtörekvésem a jövőben is oda fog irányulni, hogy azt továbbra is kiérdemljem.

Tisztelettel

(222) 1—1

Roth József,

„Zöldfa“ kávéház tulajdonosa.

A siteri uradalomban

(12 kilométer Nagyvárad vagy Bihartól) circa 3000 hold erdő-területen gazdag

b ü k k-

és közép

tölgy-makk-termés

makkoltatásra kiadó.

Tudakozódhatni a siteri uradalmi intézőségél u. p. Szalárd. 1—3

Tejeladás.

A nagyváradai l. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 804. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

(2) 0—36

uradalmi igazgató.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a

„BAZÁR“ vendéglőt ma szeptember hó 1-én átvettem.

Kérem egyidejűleg a n. é. közönséget, kegyeskedjék az elődöm iránt tanusított eddigi szíves jóindulatával engem is megajándékozni; főtörekvésem mindenkor oda irányul, hogy jó magyar konyha és az italok eddigi változatlan minősége által ezen bizalomra méltó legyek.

Teljes tisztelettel

Harsányi József,
vendéglős.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieszhübl” viznek egyetlen hasonmása!
BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdús és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynel tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: ... a bodoki „Matild forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizünk. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbónát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieszhübl, radem, preblai, bilini kron-dorfi, luhi Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad és felig kötött szénsavtartalmának s kitűnő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez; gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része ...

Budapest, 1895. április 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

... a bodoki Matild víz kitűnő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild” víz igazán pompás ital.

Arjegyék és a víz leírása szívesen küldetik. Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel 198 46—0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) **Bodok** (Háromszékmegye.)

SZABÓ GYULA

Első nagyváradai gőz- és vizerőre berendezett műfestő és vegyészeti ruhatisztító intézete.

Nagyvárad, N.-Körös-utca 720. szám, saját ház.

Flókvállalat Zöldfa-utca, „ZÖLDFA” kávéházzal szemben.

Bátor vagyok a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint azon szerencsés helyzetbe jutottam, hogy **König K.** budapesti műfestő és vegytisztító-gyáros ur helybeli flókvállalatának az összes raktáron levő munkáit és berendezéseit átvettem, abból kifolyólag üzletemet oly erővel gyarapítottam, hogy a legmagasabb igényeknek is megfelelek. Törekvésem odairányul, hogy a nagyérdemű közönség bizalmát és irányomban való pártfogását kiérdemeljem, ezért elhatároztam, hogy az eddigi árakból 30%-os engedménnyel fogom az eddig nélkülözött legsikeresebb festészet- és vegyészeti tisztításokat eszközölni.

Intézetemben vegyészeti tisztítatlak, teljesen bontatlan állapotban: Uri- és fiúöltönyök, női- és gyermek-ruhák, mindennemű himzett munkák, katonatiszti ruházatok mindennemű egyenruhák, egyházi ruhák, sálók, belépők, csipkék, szallagok, selyem- és bőrkeztűk, napernyők, tollak, szarvasbőrnadrágok, színházi ruhák, csipke- és tunisz függönyök, szobaszőnyegek, butorszővelek.

Mindezen tárgyak gőzáltali festéssel kívánszerinti színre, mintaszerint a legsikeresebben festhetők. Felsőz, satin, vagy creton kelmék a festés után a legdivatosabb mintanyomatokkal láthatók el.

Tájékoztató alább jegyzem az egyes tárgyak vegyészeti tisztításáért számítható árakat egy férfi-öltöny javítással 1 ft 50 krtól feljebb, tiszt. (Pécsesvics) nadrág 70 kr., vászon nadrág 40 kr., blous 1 ft 50 krtól feljebb, napernyő 80 kr., keztű és nyakkendő 15 kr., csipke-függönyök tisztítva vagy butorhoz illően fastve 30 krtól feljebb.

A szintársulat t. tagjai részére: férfi-öltönyök 1 ft 40 krtól, női ruházatok, alj és blous 1 ft 40 krtól feljebb, különleges darabok mélyen leszállított árban. A tisztított tárgy az átadás után azonnal használhatóba vehető. Előforduló gyászesteknél, ruhák haladék nélkül festetnek. Postai megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltnék. Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nem mulasztom el a nagyérdemű közönségnek egyidejűleg az irántam tanúsított eddigi szíves pártfogását megköszönni s kérem továbbra is engem ebben részesíteni.

Teljes tisztelettel

SZABÓ GYULA,

ruha vegytisztító és műfestő.

(157) 15—20

Nagy-Teleky- (Német) utca, Dudek-sikátorral szemben.

Író és rajzszeretek végkiárúsítása!

Üzletem felhagyása miatt

nagy kiárúsítás

(203) 2—10

beszerzési áron alól

30%-al!

ROSENBAUM V. VILMOS

Papir nagy kereskedés

író- és rajzszeretek

raktára.

Könyvnyomda.

Könyv-

kötészet

Alapítot

1881

ROSENBAUM V. VILMOS

ISKOLAI TANULÓK

5 forint bevásárlásnál

10% engedmény

és szép

AJÁNDÉKOT

kapnak.

ROSENBAUM V. VILMOS

nagy kiárúsítás

Iskolai író- és rajzszeretek

Író és rajzszeretek végkiárúsítása!

Nagy-Teleky- (Német) utca, Dudek-sikátorral szemben.

Nagy-Teleky- (Német) utca, Dudek-sikátorral szemben.

A kinevezendő polgári anyakönyvvezetőkhez!

A magas kormány rendeletéből értesültem, hogy minden anyakönyvvezetőnek, ki a házasságkötéseket teljesíti, ebbeli funkcióját az ünnepélyesség emelése céljából

magyar ATTILA-öltönyben

kell végeznie.

Ennek folytán bátor vagyok az igen t. környékbeli községi és körjegyző urakat, kiknek kinevezése már bevégezett tény — felkérni, miszerint ebbeli rendelményeikkel bizalmasan hozzám fordulni kegyeskedjenek.

Kiváló tisztelettel **NEUMANN M. SÁNDOR** NAGYVÁRADON,

(113) 5-10

Olaszi, Fő-utca, Bémer-tér, a „Magyar Király“ kávéház mellett.

Az Attila-öltöny ára legfinomabb minőségű posztóból a legelegánsabb kivitelben 30 frttól 40 frtig.

Hirdetmény.

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség és

kegyuradalmak

b. tudomására hozni, hogy

templom- és toronyjavításokat

valamint torony fedélzet újbóli vagy javítás, ugy-
szintén templom fedélzete *szindelyezve* vagy *vaslemezzel* való készítése, avult *toronyfák* kicserélése és ezeknek festése bármely színben, gazdasági épületek javítása vagy újbóli készítése a legpontosabban és a legutányosabb árban számíttatnak.

Tekintve a sok költségtől megkímélem a tisztelt plébánia hivatalokat miután bármely magas tornyokat, állás nélkül *takarítom* és *renoválom* saját találmányom *hajóállás* segítségével, mely már több tornyoknál sikeresen és pontosan alkalmaztam, így tehát a szükséges állásokhoz a fa és deszkaanyagok nem alkalmazandók, ugyszintén az ezekkel járó munkálatok sok költsége megtakarítható. Továbbá elvállalok és pontosan teljesítek *régi nedves* falak cze-mentteli javítását *járda- és csatornák* készítését téglából és cze-menttel; ugyszintén díszes *mozaik-járdákat* és *keramit* kiköve-zését *konyhákban* és *teraszokon*. Szóval minden e szakmába vágó munkálatokat pontosan és a legsolidabb árban; továbbá terv- és költségvetések elkészítését is a legnagyobb pontossággal elvállalom.

Kérem a n. é. közönség és kegyuradalmak becses pártfogását.

Maradok mély tisztelettel:

Pistay József,
építész.

208 3-3

Nagyvárad, Czinege-utca, 494. sz. (saját ház).

Szegyenli magát

a kis leány, mert a másképp oly kedves arca a bőr tisztátlansága által oly régen el van csúszta és csak most tudta meg, mily könnyen és hamar segíthetett volna azon, az általános ismert és kedvelt

Vértess gyógyász. Lugosi arczkenőése

Ezen arczkenőes a legjobb szer a májfoltok, szeplők, bőrtakák, pattanások, ugymint **minden más bőrtisztatlanság** el-távolítására.
1 adag 60 kr., 1 frt és 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 nagy vagy 2 kisebb adag bementesen küldetik.

Nézzen meg engem

vagy más hölgyeket, kik a

Szicziail hajfijítót

használják, és találni fogja, hogy az ez által visszaszerzett hajszin, eredeti hajszinuktól nem különböztethető meg.

A szicziail hajfijító nem tartalmaz ártalmas szereket, nem technikai festőszer, hanem a leggyorsabb módon, naponta csak egyszeri hasz-nalása által adja vissza az **ősz hajnak eredeti szinét**, anélkül, hogy a bőrön vagy fehérmé-
nyén pecsétet hagyna hátra, vagy a haj mosásánál szint hagyna.

Egy üveg 2 frt. — 3 üveg hat forint előleges beküldése ellen bementesen küldetnek. — Megrendelésnél kérétek a **haj eredeti szinét megadni**.

1 adag **pomádé epidermule**, a mely a hajnak eredeti szinét visszaadja, 1 frt.

Vértess Lajos „SAS“ gyógyszerháza,

(217) 1-26

LUGOS 2a. sz.

Fentnevezett cikkek csak akkor valódiak, ha az oldalt nyomtatott védjeggyel vannak ellátva.

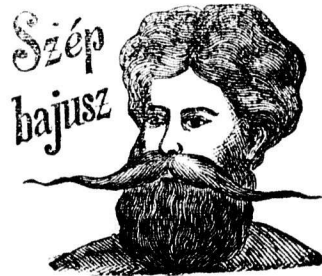

hogy feje későbbi években hár-
tosi czelekra használtassék, a
hajja ápolásához

Dr. Heuffel-fele hajszesz
vegyen.

Ezen hajszesz a fejbőrre erősi-
tőleg és átitóleg hat, megakada-
lyozza a kopasodást és a hajnak
kihullását, mi által **dúgagazdag**
hajnövényt eredményez.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr. — 6 frt előleges beküldése ellen 4 üveg bementesen küldetnek.

és **erőteljes szakáll** leggyorsabban és legbiztosabban nyerhető

Dr. Heuffel-fele bajusznövesztő-pomádéval.

Ezen teljesen ártalmatlan szerekből készült pomádé által a leg-
rövidebb idő alatt, még 16 éves ifjak is, **gyönyörű bajuszt**
és **dús szakállt** nyernek.

1/2 adag 1 frt 25 kr., egy egész adag 2 frt. — 2 frt 20 kr. előleges beküldése ellen 1 egész adag bementesen küldetnek.

Kapható gyógyszerházaiban és illatszerezeknél.

Raktár Nagyváradon: Nyíry György gyógyszerhá-
zában, a hol azon kívül kaphatók a „SAS“ gyógyszerháza világhírű
gyógyszerei, u. m. dr. Heuffel-fele **gyomorésszintin**; dr. Heuffel-
fele **vértisztító labdacskók**; **injeccio** és **Capsules**
veget.; **Antibetint**; **Sassaparilla kivonat**; **Herkules-
fürdői közsévszessz** stb. A hol nincsen raktáron, megren-
delendő egyenesen a készítőnél.

FÁBRY TESTVÉREK divatáruháza

Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca (Rimanóczy-ház.)

Ajánljuk az iskola év kezdetére fiú- és leánygyermeknek részére szükséges áruk bevásárlására **161**
berendezett áruházaikat, u. m.:

CARLSBADI CZIPŐK,

kalapok, sapkák, ingek, gallérok, kézelők, nyakkendők, zsebkendők, gyapju-, zephir- és Jäger-harisnyák, gamáslik, kötött és szövött
kesztyűk, tricó- és Jäger alsó ruhák, batist-, lüster- és creton kötények, derékfűzők, posztó és hárász fej- és vállkendők, muffok és
garnitúrák, flanell- és gyapju takarók, paplanok, szalmazsákok, ágylepedők, mosdó szappanok, fésűk, fogkefék, fogszappanok, pénztárczák,
zsebkések, könyvtartó szíjjak és taskák, melyeket a legolcsóbb áron bocsájtunk igen tisztelt vevőink s a nagyérdemű
közönség rendelkezésére.

(221) 2-5

Kiváló tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK

Nagyvárad, Fő-utca.